

Els mossos envien als jutjats dos casos de mutilació genital a menors del Camp de Tarragona

Els municipis reforcen el treball en xarxa per prevenir l'aparició de més casos

Mayte Saval, agent del Grup Regional d'Atenció a la Víctima dels Mossos d'Esquadra a Tarragona | ACN

Els Mossos d'Esquadra han portat enguany als jutjats els casos de dues nenes del Camp de Tarragona que han patit mutilació genital. Aquests fets, detectats en revisions mèdiques, són tan sols la punta de l'iceberg del treball en xarxa existent per prevenir i combatre aquestes greus lesions, que estan tipificades com a delictes i poden suposar penes de sis a dotze anys de presó. Cada cop són més els municipis tarragonins que constitueixen taules locals sobre la mutilació genital femenina. En aquests fòrums, els agents socials, educatius, sanitaris i policials comparteixen informació i acorden estratègies per minimitzar riscos. A Tarragona, el grup posa el focus en més de 160 menors de famílies que provenen de països on es fan aquestes pràctiques.

Els grups de treball intercanvien informació sobre la població de risc i fan seguiment de les famílies. Segons el protocol, als pares i mares se'ls ofereix signar un document amb el qual es comprometen a evitar la mutilació genital femenina, sobretot si tenen previst viatjar amb les menors als països d'origen. En aquests casos, es fan revisions pediàtriques abans i després per confirmar que no se'ls hagi practicat l'ablació.

Segons explica en una entrevista amb l'ACN Mayte Saval, del Grup Regional d'Atenció a la Víctima dels Mossos d'Esquadra a Tarragona, "com més professionals ens fiquem les ulleres per

detectar aquests casos, més hi veurem". L'agent subratlla que el contacte proper i la signatura del compromís de no mutilació fa que moltes famílies arribin al convenciment d'abandonar aquesta pràctica.

Els mites i les tradicions s'han de superar en aquesta pràctica

Els mites i les tradicions, però, són el principal escull a superar. Per això, comprometre's per escrit contra la mutilació i conèixer que a Catalunya es castiga amb penes de presó, esdevenen arguments de pes per desmarcar-se'n davant la família al país d'origen. La xarxa també treballa per desmuntar mites que vinculen aquestes pràctiques amb la religió, la higiene o la impuresa dels òrgans sexuals femenins.

La tasca preventiva, però, no sempre permet neutralitzar aquestes pràctiques. Enguany s'han detectat dues menors al Camp de Tarragona que han estat víctimes de la mutilació genital. Quan es descobreix que s'ha consumat el delictes o s'aprecia un risc imminent, els Mossos d'Esquadra intervenen i ho traslladen als jutjats perquè adoptin les mesures cautelars pertinents. Cal tenir present que els progenitors poden ingressar en presó preventiva i que, alhora, això pot produir un gran sentiment de culpa en les menors.

"La prevenció és bàsica i la nostra actuació hauria de ser l'últim esglaó quan la resta de professionals no hagin pogut evitar aquest risc", apunta Mayte Saval. Un bon estudi de cada cas és essencial i, per això, també es fomenten trobades amb líders de les comunitats i s'imparteix formació. A l'hora d'establir el risc de cada menor cal esclarir si les famílies pertanyen a ètnies practicants, si tenen antecedents familiars de dones mutilades, conèixer quin és el posicionament del pare i la mare sobre aquesta qüestió i estar alerta de possibles viatges.

"Les conseqüències d'aquests fets són molt brutals perquè tenen efectes psicològics, físics i socials. Les víctimes queden molt traumatitzades", assenyala l'agent. La mutilació implica l'extirpació total o parcial dels genitals externs femenins o, fins i tot, altres agressions als òrgans genitals com ara la sutura de l'obertura vaginal. És una pràctica que té lloc en ètnies de més d'una vintena de països africans, però també de l'Àsia i de l'Amèrica Llatina. Pot ser un requisit ineludible per poder casar-se, per assolir una determinada posició o simplement perquè sigui acceptada dins la comunitat, ja que amb la intervenció es creu que la dona aconsegueix netedat i puresa.

A les famílies que viuen a Catalunya, però, se'ls deixen clares les conseqüències penals de la mutilació, que també es pot perseguir penalment encara que s'hagi comès a l'estranger. De fet, a l'estat espanyol el Codi Penal preveu penes d'entre sis i dotze anys de presó i la inhabilitació especial per a l'exercici de la pàtria potestat en el cas de menors, entre quatre i deu anys.

Eviten el matrimoni forçat d'una menor

D'altra banda, durant aquest any s'ha pogut evitar el matrimoni forçat d'una menor al Camp de Tarragona. En aquests casos, l'entorn de la víctima esdevé clau per detectar l'amenaça, que sovint s'amaga rere un absentisme escolar injustificat, viatges en ple curs escolar, desmotivació, maltractaments i, fins i tot, intents de suïcidi.

Com en el cas de la mutilació genital, la proximitat d'un viatge a l'estranger és un indicador que dispara totes les alarmes. Per aquest motiu, els Mossos d'Esquadra recomanen a les possibles víctimes que facin còpia de la documentació personal, de bitllets d'avió, que recopilin informació del lloc on pugui produir-se el matrimoni i que contactin amb el 112. Tot plegat són consells que es traslladen en les xerrades que la policia fa a les escoles o en les trobades amb professionals dels sectors de l'educació i la salut.

Arran dels canvis en el Codi Penal el matrimoni forçat es castiga amb penes de fins a tres anys i mig de presó. Segons l'agent Saval, "legislar és positiu", però sovint les lleis no garanteixen tots els recursos que es necessiten. En el cas dels matrimonis forçats, subratlla que caldrien recursos

d'allotjament per a les víctimes i, tant en aquests casos com en les mutilacions genitals, que es pugui compartir informació entre els diferents agents implicats sense vulnerar la llei de protecció de dades.

Les dades de violència masclista publicades pel Departament d'Interior recullen dotze menors atestes a tot Catalunya per casos de mutilació genital femenina fins al mes de juny. Pel que fa als matrimonis forçats, durant el mateix període n'hi va haver sis casos -cinc a majors d'edat i un a una menor del Camp de Tarragona-.